

Побічна дія ліків

Том 1

Side effects of medications

Volume 1

Вінниця
Нова Книга
2020

УДК 615.065
П41

Рекомендовано вченою радою Української медичної стоматологічної академії як навчальний посібник для закладів вищої освіти України, які здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальностями 221 “Стоматологія”, 222 “Медицина”, 228 “Педіатрія” (протокол № 9 від 13 травня 2020 р.)

Авторський колектив:

Бобирьов В. М., Потяженко М. М., Беляєва О. М., Невойт Г. В.
Лисанець Ю. В., Вахненко А. В, Кітура О. С.

Рецензенти:

Глушко Л. В., завідувач опорної кафедри терапії та сімейної медицини післядипломної освіти Івано-Франківського національного медичного університету, заслужений лікар України, д-р мед. наук, професор.

Паньків В. І., завідувач відділу профілактики, лікування цукрового діабету та його ускладнень Українського науково-практичного центру ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України, д-р мед.наук, професор.

Почерняєва В. Ф., науковий співробітник, ДЕЦ МОЗ України, д-р мед. наук, професор кафедри онкології та радіології з радіаційною медициною Української медичної стоматологічної академії.

Побічна дія ліків = Side Effects of Medications : навчальний посібник
П41 у 2 т. Т. 1 / **[В. М. Бобирьов]**, М. М. Потяженко, О. М. Беляєва та ін.; за заг. ред. **[В. М. Бобирьова]**, М. М. Потяженка]. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 352 с.

ISBN 978-966-382-860-2

Посібник розрахований на студентів ЗВО України, які здобувають вищу освіту на другому (магістерському) рівні за спеціальностями 221 “Стоматологія”, 222 “Медицина”, 228 “Педіатрія”. Посібник також може зацікавити широке коло читачів – лікарів-інтернів, спеціалістів практичної охорони здоров’я: лікарів загальної практики – сімейної медицини, педіатрів, гастроентерологів, кардіологів, пульмонологів, гінекологів, геронтологів, валеологів. Може бути впроваджений у навчальний процес як на додипломному, так і на післядипломному етапах, а також зацікавить інших читачів, які виявляють інтерес до питань фармакотерапії і побічної дії ліків зокрема.

Паралельне подання інформації українською та англійською мовами, з одного боку, сприятиме покращенню оволодіння цим матеріалом англomовними читачами українською мовою, а з іншого, забезпечить рецепцію спеціальної інформації українськомовним читачем англійською мовою.

УДК 615.065

ISBN 978-966-382-860-2

© Авторський колектив, 2020
© Нова Книга, 2020

ЗМІСТ

CONTENTS

Інформація про авторів Information about the authors	6
Вступ Introduction	11
Частина I. Система фармнагляду у світі. Загальні питання дослідження побічної дії ліків Part I. The pharmacovigilance system in the world. General issues regarding the side effects of medications	13
Розділ 1.1. Актуальність проблеми вивчення побічної дії ліків Chapter 1.1. The relevance of the problem of studying the side effects of medications	14
Розділ 1.2. Класифікація та механізми виникнення побічних реакцій на лікарські засоби Chapter 1.2. Classification and mechanisms of adverse drug reactions	20
1.2.1. Історія проблеми 1.2.1. History of the problem	20
1.2.2. Основні поняття і терміни 1.2.2. Concepts and terminology	23
1.2.3. Класифікація побічної дії ліків 1.2.3. Classification of drug side effects	25
Розділ 1.3. Характеристика побічних ефектів медичних препаратів Chapter 1.3. Characteristic of drug side effects	35
1.3.1. Токсичні ефекти 1.3.1. Toxic effects	35
1.3.2. Непереносимість 1.3.2. Intolerance	37
Розділ 1.4. Вторинні ефекти лікарських засобів: біологічно, генетично, соціально шкідливі наслідки Chapter 1.4. Secondary effects of drugs: biologically, genetically, socially harmful effects	49
Розділ 1.5. Розрахунки фармакокінетичних показників й ефективних доз лікарських засобів згідно з вимогами доказової медицини для проведення ефективної фармакотерапії різних хвороб Chapter 1.5. Calculation of pharmacokinetic parameters and effective doses of drugs in compliance with evidence-based medicine for effective drug therapy of different diseases	61
Розділ 1.6. Основні шляхи запобігання побічним реакціям на лікарські засоби Chapter 1.6. The main ways to prevent adverse drug reactions	79
Контрольні завдання до частини I Control tasks to part I	84
Частина II. Побічні дії лікарських препаратів за основним видом біологічної активності, фармакотерапевтичним ефектом, механізмом дії Part II. Side effects of drugs by their main type of biological activity, pharmacotherapeutic effect, and mechanism of action	89
Розділ 2.1. Побічна дія препаратів, які застосовують для місцевої анестезії. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи	

Chapter 2.1. Side effects of medications used for local anesthesia. Methods of preventing side effects of drugs in this group.....	90
Розділ 2.2. Побічна дія препаратів, які застосовують для загальної анестезії. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.2. Side effects of medications used for general anesthesia. Methods of preventing side effects of drugs in this group.....	97
Розділ 2.3. Побічна дія ненаркотичних анальгетиків. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.3. Side effects of non-narcotic analgesics. Methods of preventing side effects of drugs in this group	115
Розділ 2.4. Побічна дія наркотичних анальгетиків. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.4. Side effects of narcotic analgesics. Methods of preventing side effects of drugs in this group	121
Розділ 2.5. Побічна дія нестероїдних протизапальних лікарських засобів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.5. Side effects of non-steroidal anti-inflammatory drugs. Methods of preventing side effects of drugs in this group.....	129
Розділ 2.6. Побічна дія стероїдних протизапальних лікарських засобів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.6. Side effects of steroidal anti-inflammatory drugs. Methods of preventing side effects of drugs in this group	141
Розділ 2.7. Побічна дія коагулянтів й антикоагулянтів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.7. Side effects of coagulants and anticoagulants and methods of preventing side effects of drugs in this group	154
Розділ 2.8. Побічна дія вітамінів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.8. Side effects of vitamins. Methods of preventing side effects of drugs in this group	168
Розділ 2.9. Побічна дія антибіотиків. Методи запобігання побічній дії цієї групи препаратів Chapter 2.9. Side effects of antibiotics. Methods of preventing side effects of drugs in this group	181
2.9.1. Побічна дія пеніцилінів 2.9.1. Side effects of penicillins	182
2.9.2. Побічна дія карбапенемів і монобактамів 2.9.2. Side effect of carbarpenems and monobactams	191
2.9.3. Побічна дія цефалоспоринів 2.9.3. Side effects of cephalosporins.....	195
2.9.4. Побічна дія тетрациклінів і макролідів 2.9.4. Side effect of tetracyclines and macrolides	203
2.9.5. Побічна дія аміноглікозидів і глікопептидів 2.9.5. Side effects of aminoglycosides and glycopeptides	210
2.9.6. Фторхінолони 2.9.6. Fluoroquinolones	217
Розділ 2.10. Побічна дія протимікробних засобів різних груп. Методи запобігання побічній дії протимікробних препаратів різних груп Chapter 2.10. Side effects of antimicrobials of different groups. Methods of preventing side effects of antimicrobials of different groups.....	225

Розділ 2.11. Побічна дія протівірусних засобів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.11. Side effects of antiviral agents. Methods of preventing side effects of drugs in this group	235
Розділ 2.12. Побічна дія протигрибкових засобів. Методи запобігання побічній дії препаратів цих групи Chapter 2.12. Side effects of antifungal agents. Methods of preventing side effects of drugs in this group	248
Розділ 2.13. Побічна дія антипротозойних лікарських засобів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.13. Side effects of antiprotozoal drugs. Methods of preventing side effects of drugs in this group	255
Розділ 2.14. Побічна дія протигельмінтних лікарських засобів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.14. Side effects of anti-helminthic drugs. Methods of preventing side effects of drugs in this group	265
Розділ 2.15. Побічна дія сульфаніламідних препаратів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.15. Side effects of sulfanilamide drugs. Methods of preventing side effects of drugs in this group	271
Розділ 2.16. Побічна дія протитуберкульозних засобів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.16. Side effects of antitubercular drugs. Methods of preventing side effects of drugs in this group	280
Розділ 2.17. Побічна дія протималарійних препаратів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.17. Side effects of antimalarial drugs. Methods of preventing side effects of drugs in this group	290
Розділ 2.18. Побічна дія протисифілітичних препаратів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи. Chapter 2.18. Side effects of antisyphilitic drugs. Methods of preventing side effects of drugs in this group	298
Розділ 2.19. Побічна дія антисептичних і дезінфікуючих препаратів. Методи запобігання побічній дії цих препаратів Chapter 2.19. Side effects of antiseptics and disinfectants. Methods of preventing side effects of drugs in this group	301
Розділ 2.20. Побічна дія протипухлинних лікарських засобів. Методи запобігання побічній дії препаратів цієї групи Chapter 2.20. Side effects of antineoplastic drugs. Methods of preventing side effects of drugs in this group	310
Контрольні завдання до частини II Control tasks to part II.....	325
Ключі до тестових завдань і відповіді на ситуаційні задачі Keys to the tests tasks and answers to case studies	341
Перелік літературних джерел References.....	347

Навчальне видання

Бобирьов Віктор Миколайович
Потяженко Максим Макарович
Беляєва Олена Миколаївна та ін.

Побічна дія ліків

Том 1

Навчальний посібник (англ. та укр. мовами)

Редактор *М. С. Судома*
Коректор *Л. Я. Шутова*
Комп'ютерна верстка: *Г. А. Пешков*

Підписано до друку 28.10.20. Формат 70×100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 29,17. Зам. № 2024.

ПП «Нова Книга»
21029, м. Вінниця, вул. М. Ващука, 20
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2646 від 11.10.2006 р.
(067) 6562650, (063) 5270178
E-mail: info@novaknyha.com.ua
www.nk.in.ua